

Alina Sybilska
Nauczycielka nauczania zintegrowanego
Publiczna Szkoła Podstawowa
W Woli Rębkowskiej

Metody doskonalenia ortografii w nauczaniu zintegrowanym, które stosuję w swojej pracy zawodowej.

Celem nauczania ortografii w kl. I – III jest opanowanie przez dzieci w elementarnym zakresie umiejętności bezbłędnego zapisywania pospolitych wyrazów używanych w pisanych wypowiedziach oraz wytworzenie właściwego stosunku do poprawnej pisowni. Rezultatem nauczania powinno być zdobycie poprawnych nawyków ortograficznych w zakresie słownictwa używanego przez uczniów na danym poziomie.

Uczniowie nauczania zintegrowanego zagubieni są w labiryncie trudnej pisowni polskiej. Uczą się jej fragmentarycznie, w różnych odstępach czasu, głównie przez przyswojenie. Gdy pamięć zawiedzie, dziecko staje się bezradne. W poszukiwaniu różnych sposobów uczenia ortografii staram się odpowiedzieć na pytanie; dlaczego uczeń popełnia wciąż te same błędy, chociaż pamięta zasady poprawnej pisowni? Po wieloletnich moich doświadczeniach z pracy zawodowej w nauczaniu początkowym i wnikliwej analizie najczęściej powtarzających się błędów wypracowałam odpowiednie metody pracy z uczniami mającymi trudności z opanowaniem ortografii.

Przy opracowaniu każdego tematu ortograficznego zwracam uwagę na trzy etapy pracy:

I etap – wprowadzenie nowego tematu, zaznajomienie uczniów z nowym materiałem.

II etap – utrwalenie wprowadzonego materiału poprzez stosowanie różnorodnych ćwiczeń (w dość dużej ilości, w myśl zasady „trening czyni mistrza”).

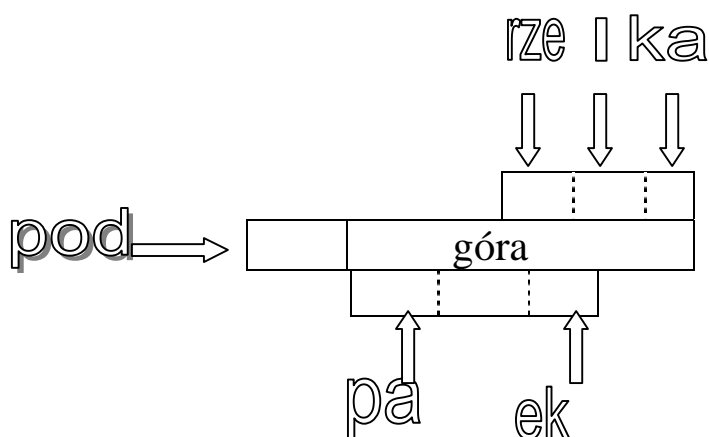
III etap – sprawdzanie wiadomości i umiejętności (oprócz tradycyjnych dyktand stosuję różne gry i zabawy dydaktyczne, oraz układanie różnych form wypowiedzi pisemnych).

Rozpoczynając pracę nad nową grupą wyrazów, wyodrębniam je w pierwszej fazie zajęć. W następnych dniach utrwalam ich pisownię, staram się na kolejnych zajęciach używać nowo poznanych wyrazów. Po czterodniowym wzrokowo – słuchowym opracowywaniu wyrazów, w piątym dniu sprawdzam stopień opanowania ich pisowni.

Dla utrwalenia pisowni wyrazów z „ó” i „rz” niewymiennym wykorzystuję domina obrazkowo – wyrazowe, a przy „ó” i „rz” wymiennym gry działające na zasadzie gry w „Piotrusia” (dobór pary). Uczniowie bardzo lubią zabawy z elementami dramy np. zabawa „Rzucam wyraz”. Wszyscy stoimy w kole, dziecko rozpoczynające zabawę „rzuca” (wypowiada) wyraz np. z „h” wskazując ręką koleżankę lub kolegę. Wskazana osoba „chwytą” wyraz (na znak, że „schwytą” kładzie lewą rękę na głowie) i „rzuca” swój wyraz (w którym również musi wystąpić „h”) następnej osobie itd. Zabawa trwa aż do momentu, gdy dziecko rozpoczynające zabawę otrzyma wyraz. Wyrazy nie mogą się powtarzać.

Inna zabawa utrwalająca pisownię polega na tym, że wypowiadam różne wyrazy zawierające literę u i gdy powiem wyraz z „ó” dzieci skaczą jak pajacyki a przy „u” kucają (innym razem w ćwiczeniach gimnastycznych utrwalamy pisownię wyrazów z „rz” i „ż” lub „ch” i „h”).

Do ćwiczeń ortograficznych często wykorzystuję składanki wyrazowe np. taką oto łamigłówkę – układankę wyciętą z kartonu, z różnej wielkości komórkami. W największej komórce wpisany jest wyraz **gó**ra, pozostałe komórki mają napisy po drugiej stronie (ilustracja pokazuje jak rozmieścić litery lub sylaby z drugiej strony), poprzecinane są wzdłuż przerywanych linii, i zagięte wzdłuż linii łączącej je z największą komórką – można je zaginać tak by w połączeniu z całym wyrazem „góra” lub z jego częścią tworzyły nowe wyrazy. Manipulując tą układanką uczeń może ułożyć i napisać osiem wyrazów: góra, górze, góral, góralka, górski, pagórek, podgórze, górka.

Zanim uczniowie wpiszą do swojego słowniczka wyraz „góra” muszą poznać wszystkie wyrazy pokrewne i pochodne od tego wyrazu. Przekonują się, że mają taki sam ortogram i wystarczy zapamiętać pisownię tylko jednego wyrazu, by umieć napisać cały szereg wyrazów pokrewnych. Podobną kładankę można zrobić z wieloma innymi wyrazami np. z wyrazu „**rz**ucać” uczeń może ułożyć: wyrzucać, odrzucać, podrzucać, zarzucać, narzucać, rzucał, rzut.

Wykorzystuję też notatki w formie zakładki do książek. Z tekstu, który był omawiany na zajęciach, uczeń wyszukuje wyrazy o trudnej pisowni. Na podłużnym pasku papieru pisze wyszukane wyrazy, segregując je według ortogramów np. z „ó”, „rz”, „h” itp.

Zapamiętanie pisowni trudnych wyrazów ułatwiają notatki harmonijki. Jest to długi pasek papieru złożony w formie harmonijki. Na poszczególnych zakładkach uczniowie piszą kolejne litery alfabetu, a pod nimi np. wyrazy z „ó” niewymiennym. Dziecko uczy się przyswajając je w porządku alfabetycznym i odkrywa, że nie ma wyrazów z „ó” niewymiennym zaczynających się od liter: a, b, e, f, h, i, l, ł, n, u, z. Na innych harmonijkach wypisujemy np. wyrazy z „ch”, „h”, „rz” lub „ż”.

Czynnikami decydującym o powodzeniu w nauczaniu ortografii jest dobra organizacja pracy. Kształtowanie nawyku poprawnego pisania to przede wszystkim wyrabianie odpowiedzialności, czujności i spostrzegawczości ortograficznej dziecka.